

สังคมปากหน้า: เมื่อความจริงถูกมองข้ามและการเร่งลงความจริงเติบโต

ดิเรก ด้วงลอย^{1*}, มัลลิกา ภูมะธน², พระปลัดระพิน พุทธิสาโร³

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์, ²มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์,

³คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อีเมล: raphind@yahoo.com

วันรับบทความ: 27 พฤษภาคม 2565 | วันแก้ไขบทความ: 6 มิถุนายน 2565 | ตอรับบทความ: 8 มิถุนายน 2565

บทคัดย่อ

บทความนี้เขียนเพื่อสะท้อนคิดต่อพฤติกรรม “ปากหน้า” ซึ่งเป็นกระบวนการและพฤติกรรมที่ต้องใช้ความอดทนเพื่อฝืนทนและให้ผ่านต่อสถานการณ์ที่ยากลำบากของคนหนึ่ง ๆ ใช้การศึกษาผ่านเอกสาร งานวิจัย และการสังเกตผ่านปรากฏการณ์ทางสังคม เขียนเป็นความเรียงในรูปแบบบทความวิชาการ

ข้อสังเกตจากการค้นคว้าทางวิชาการ พบว่า พฤติกรรมปากหน้าพฤติกรรมที่ต้องใช้ความอดทน ใช้ความพยายามที่จะรักษาความมั่นคงของจิต ความคิดและการกระทำให้สอดคล้องกัน เป็นพฤติกรรมแห่งการทำงานของจิตที่ก่อให้เกิดความต่อเนื่องจนกลายเป็นสภาวะที่ต้องทน หรือทนอยู่ในอาการแห่งความเป็นจริงที่ต้องรับมืออยู่กับสภาพนั้น ๆ อย่างเหมาะสม ผู้ไม่อาจปากหน้า อาจใช้ความรุนแรงในการยุติแก้ปัญหา นั้น เช่น การฆ่าตัวตาย การใช้ความรุนแรงเพื่อยุติความรุนแรงทางความคิดนั้น จนกระทั่งกลายเป็นปัญหาอาชญากรรมไปก็มี ข้อเสนอจากการค้นคว้าต่อการยอมรับความฝืนทนที่เรียกว่าปากหน้านี้ คือการนำแนวทางการปรับจิต รักษาใจ เปลี่ยนความคิดตามแนวพระพุทธศาสนา ใช้หลักขันติธรรม (ความอดทน) โลกธรรม (สรรพสิ่งล้วนเป็นของคู่กัน) และอนิจจังธรรม (สรรพสิ่งล้วนเปลี่ยนแปลงไม่นิรันดร์) เพื่อเปลี่ยนให้เป็นมุมคิดในการก้าวข้ามความฝืนทนเป็นสังคมปากหน้า หน้าด้าน และภาวะที่เปลี่ยนผ่านไปได้ในที่สุด

คำสำคัญ: สังคมปากหน้า; ความจริง; ความลง

Bak Na (Endeavor) Society: When the Truth is Overlooked and the Illusion of Truth Growing Up

Direk Duangloy¹, Mallika Phumathon², Phrapalad Raphin Buddhisaro³

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Sawan Campus, ²Rajabhat Nakhon Sawan University, ³Faculty of Social Science, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: raphind@yahoo.com

Abstract

This article was written to reflect "Endeavor" (Bak Na) behavior, which is a process and behavior that requires patience to endure and go through difficult situation of a person. This article was conducted by studying documentaries, research papers, and observations through social phenomena, and written in the form of an academic article.

The observations from this academic research found that the endeavor behavior, that requires patience and effort to maintain mental stability, thoughts, and actions in harmony. It is the behavior of mental work that causes continuity until it becomes a endureable condition, or endureable symptoms of reality that must be accepted in that condition appropriately. An unbearable person might end up using violence to solve problems, such as committing suicide, using violence to end the violent thought until it becomes a crime problem. The suggestions from the research towards the acceptance of tolerance as the endeavor are applying the guidelines for adjusting and healing the mind, changing mind according to Buddhism, using Khanti-dhamma (principles of toleration), Lokadhammā (worldly condition), and Anicca (impermanence), and finally, turn it into an idea of transcending the endurance to become an endeavor, shameless and changeable condition society.

Keywords: Bak Na (Endeavor) society; Truth; Lies

บทนำ

ภาพข่าวของการประณามตำหนิ จากฝักฝ่ายตรงข้าม กับรัฐบาลในสถานการณ์การบริหาร Covid 19 หรือฝ่ายสนับสนุนและได้ฝ่ายตรงข้ามในเชิงของการประณามตำหนิหรือไปถึงขั้นด่าทอ รวมทั้งภาพข่าวสถานการณ์ของประชาคมโลก ความจริงจำนวนมาก เป็นความจริงแห่งเชิงประจักษ์ที่ไม่สามารถปฏิเสธหรือหนีไปได้ ซึ่งหมายถึงการยอมจำนนต่อความจริงนั้น โดยในทางพระพุทธศาสนาถือว่าความจริงนั้นเป็นความจริงแท้

ที่เรียกว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้แปรได้ ดังมีพุทธพจน์ยืนยันที่ว่า “สจฺจํ เว อมตํ วาจา” ความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย นัยแห่งความจริงที่เป็นความจริงแท้ และความจริงเชิงประจักษ์ด้วยชุดของข้อมูลและเวลาในช่วงนั้น ๆ เช่น ความจริงในการบริหารสถานการณ์ด้านสุขภาวะในประเทศไทยต่อภาวะชงกัณด้านวัคซีน ด้านหน้ากากอนามัย ที่ปกปิดหรือเปิดเผยดังปรากฏเป็นข้อมูลนั้น หรืออีกแนวคิดคือ “นตฺถิ โลเก รโหนาม” ขึ้นชื่อว่าความลับไม่มีในโลก นัยว่าความจริงหรือข้อเท็จจริงเท่านั้นจึงจะคงอยู่นิรันดร์ ไม่แปรเป็นอย่างอื่นไปได้ เช่น ความจริงตามธรรมชาติของมนุษย์ ที่เรียกว่าเกิดแก่ เจ็บตาย กิน อยู่ หลับ นอน โดยพุทธเจ้าเสนอให้แข่งขันกับธรรมชาติด้วยหลักการ และวิธีการ ซึ่งสภาพการณ์เหล่านี้ได้สะท้อนหลักคิดของพระพุทธเจ้าเองที่ได้เสนอทฤษฎีแห่งการ “แข่งขัน” กับธรรมชาติ แห่งวิภูษะ หรือความมั่นคงด้วยการไม่วน เสนอแนวคิดหลักการเรื่อง “นิพพาน” การปฏิเสธ “ไม่” ที่จะเป็นการแข่งขันกับธรรมชาติด้วยการ “ไม่-เกิด-แก่-เจ็บ-ตาย” คือออกจากวิภูษะสังสาร ปลายทางคือนิพพาน อันเป็นอุดมคติในทางพระพุทธศาสนาไม่กลับมาเกิดอีก แปลว่ามีทางเลือกสำหรับชีวิต หรือการใช้ชีวิตในฐานะมนุษย์คนหนึ่งจะพึงกระทำได้

นิยามและนัยยะของภาวะบากหน้า

บากหน้าอาจเป็นคำไทยแท้ อาจสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเผชิญหน้า การแสวงหาหน้าตา และการกระทำที่นำไปสู่การยึดยืนผืนทนเพื่อก้าวต่อไปข้างหน้าให้ได้ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของคำว่า “บาก” ไว้ว่า (ก.) “ใช้สิ่งมีคมเช่นมีดหรือขวานเป็นต้น ฟันสิ่งใดสิ่งหนึ่งเช่นต้นไม้ให้เป็นแผลเป็นรอยหรือเป็นทางเข้าไป, โดยปริยายหมายความว่า มุ่งหน้าไป เช่น อย่ารู้มากบากหน้าแต่ที่ง่าย...” (น. 260) แต่เมื่อโยงไปหาคำว่า บากหน้า ในพจนานุกรมก็ให้ความไว้ว่า (ก.) “...ยอมเสียหน้าเข้าไปขอความช่วยเหลือด้วยความจำใจจำเป็น...” [พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542.น.620] หรือในความหมายของการ “กลักลืน” ผืนทน หรือสภาวะของการผืนเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการหรือไม่ได้สิ่งที่ตัวเองไม่ต้องการ เพื่อให้ผ่านวิกฤติเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์นั้น ดังนั้นพฤติกรรมแนวคิดทางจิตวิทยามองว่าพฤติกรรมการบากหน้าจึงย่อหมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นการสะท้อนแนวคิดพฤติกรรมและการกระทำที่จะก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ จนกระทั่งกลายเป็นภาพลักษณ์ในผลรวม หรือในทางกลับกัน กลายเป็นนวัตกรรมทางการจัดการอย่างเป็นระบบภายใต้กลไก อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์

ปรากฏการณ์ทางสังคมที่สะท้อนการสิ้นสภาวะ “บากหน้า”

พฤติกรรมของการบากหน้า หรือการผืนทนกับผลกระทบที่มาพร้อมกับสถานการณ์ต่างๆ ของชีวิตเป็นความเสียใจ ผิดหวัง หรือความเสียหายจากสถานการณ์ต่าง ๆ มีคนจำนวนมากเลือกก้าวข้ามและผ่านไปได้ และบางคนเลือกทางตายเพื่อใช้ชีวิตสิ้นสภาวะ “บากหน้า” ที่ภาษาไทยอาจใช้คำว่า อับอาย มีความละอาย เสียหน้า คนรู้ความลับ อาการซึมเศร้า ทดท้อ หดหู่ สังคมตราหน้า ประนาม ผิดหวัง ไปจนถึงการสิ้นหวัง บางคนเลือกแสดงออกต่อพฤติกรรมความ “อับยศ-อดสู-หรือความแพ้อาย ต่อพฤติกรรมนั้นด้วยวิธีการต่าง ๆ กันไป ดังกรณี การ “แพ้งลศึก” ต่อขงเบ้งของจิวยี่ (ค.ศ. 175-210) จนทำให้กระอักเลือดเสียชีวิต (ศิลปวัฒนธรรม, 2564) พระพรหมสุธี (เสนาะ ปญญาวิโร) เลือกที่จะใช้แนวทางอัตตวินิบาตกรรมเพื่อหลีกเลี่ยงสภาพที่ทนได้ยากความสูญเสียยศ ตำแหน่ง และสถานะทางสังคม (โมไนย พจน์, 2559) เสียชีวิตกับภาพข่าวการ “ฆ่าตัวตาย”

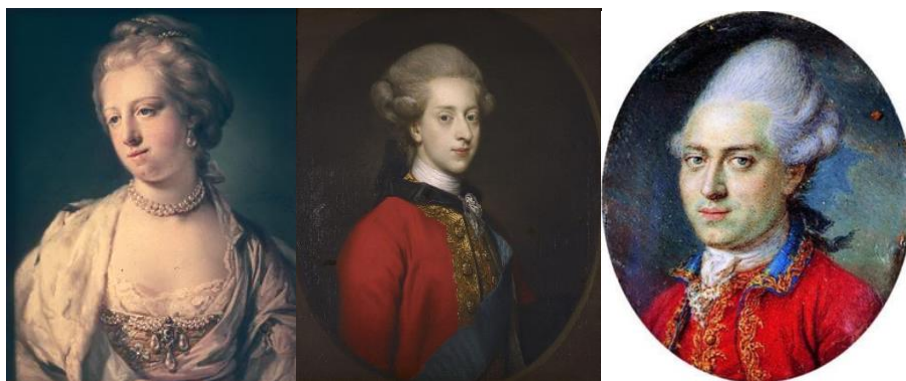
หลังพ้นคุกออกมาในข้อหาแอบอ้างเบี่ยงสูง สภาพความจริงที่เกิดขึ้นและยากที่จะฝันไม่ว่าเรื่องที่ประสบ หรือเรื่องไม่จริงอันเป็นผลกระทบต่อชีวิตที่ตัวเองต้องได้รับกลายเป็นผลต่อชีวิตหรือความจริงของชีวิตไปโดยปริยาย (ไทยรัฐออนไลน์,2558) หรือกรณีของเหตุการณ์พระภิกษุหนุ่มนักเทศน์กับการแห่เชียร์ (ข่าวสังคม TNEWS,2556) กรณีคำถามว่าอยู่ได้อย่างไรต่อกรณีอดีตผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดเชิงใหม่สร้างโลกสองใบ (MGR Online,2564) ดังนั้นความจริงที่มีอาจฝัน เป็น “ทุกข์” ที่หมายถึงสภาพที่ทนได้ยาก แล้วในเมื่อจะฝันทน จะต้องทำอะไร “บากหน้า” ใหม่ หรือว่าต้อง “ปรับท่าที” ต่อสิ่งที่เข้ามากระทบนั้นด้วยท่าที หรืออาการอย่างไร ? ดังนั้นในบทความนี้จะได้ศึกษาภาวะความบากหน้า (ความจริงซึ่งทนได้ยากแต่ต้องทน) ที่สัมพันธ์กับแนวคิดในเรื่องความอดทน การทนอยู่ หรืออาจไปถึงภาวะที่ยอมจำนนเพื่อให้ผ่านเรื่องเลวร้าย หรือภาวะไม่อาจฝันทน แต่ต้องอยู่กับความเจ็บปวดนั้น ๆ หรือเลือกใช้ความรุนแรงเพื่อหลีกเลี่ยงต่อสภาพนั้นอย่างที่จะอยู่ในภาวะกลักรู้ฝันทนอย่างนั้น

เหตุที่จะนำไปสู่การบากหน้า

พฤติกรรมที่ย้อนแย้ง และไม่สอดคล้อง จะเป็นการปลีกตัวออกจากสังคมหรือไม่ หรือในเวลาเดียวกัน จะเป็นการ “สันโดษ” เพื่อยืนยันพฤติกรรมและการกระทำนั้นให้เกิดผลในทางปฏิบัติหรือไม่ประการใดไม่มีผลในทางปฏิบัติ บากหน้าจึงอาจหมายถึงการฝันทน จำทน หรือไม่ยอมทนกับเหตุการณ์นั้น หรือการอยู่อย่างอดสู หรือฝันใใจอยู่ การสร้างพระ “อิตอัฏฐ” ของพระเจ้ามุนี (มัลลิกา ภูมธนะ,พระระพิน พุทธิสาร,2559) ที่ต้องตกอยู่ภายใต้ตัวประกัน หรือเชลยของกษัตริย์พม่า การแสดงออกต่อความ “บากหน้า” นั้น ด้วยการสร้างพระพุทธรูปอันเป็นสัญลักษณ์ของการถูกจองจำ จึงเป็นภาวะของการจำใจอยู่ หรือการที่ขามูไร กับการทำฮาราคีรี *harakiri* (Japan Info,2017) อาจเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของการใช้ชีวิตหรือวิถีชีวิต ที่จะทำให้ชีวิตต้องจำฝันทน การยอมตายของพระยาพิชัยดาบหัก (พ.ศ.2284-2325) ภายใต้ความพ่ายแพ้ การเปลี่ยนอำนาจเปลี่ยนรัชกาล (ทรงพล นาควะ,2550) จึงน่าจะเป็นคำตอบของชีวิต ดังนั้นพฤติกรรมการฆ่าตัวตาย จึงมีนัยยะหนึ่งของการไม่ยอมรับต่อความจริง หรือการไม่แข่งขันต่อความจริง กรณีของพระพุทธเจ้าไม่ยอมหนี ต่อความจริงที่ถูกกล่าวหา ซึ่งพระพุทธเจ้าบอกว่าความจริงต้องต่อสู้ด้วยความจริง การแข่งขันฝันทน เพื่อสยบข่าวลือ การใช้ความจริงอีกชุดอธิบายความจริงจึงเกิดขึ้น

หากวาทศาสตร์ดุษฎี ลุกทาส ในสังคมที่มีเงื่อนไขว่าเรื่อง “ชั้น” ทางสังคม “กษัตริย์-พราหมณ์-แพทย์-ศูทร” ถูกปลอมส่งมาเป็น “อัครมหาลี” ในเมืองใหญ่ (พระระพิน พุทธิสาร,2545) เหนือกว่าชายาอีกกว่า 499 คน เมื่อมีโอรสก็ได้ชื่อว่า “อุปราชา” หรือ “อัครราชกุมาร” ที่มีสิทธิ์ในราชบัลลังก์เหนือกว่าเจ้าชายทั้งปวง แต่วันดีคืนดีความจริงก็ปรากฏว่า “เขา” เป็นเพียง “ลูกทาส” ที่ปลอมเป็นเจ้าหญิงเท่านั้น จึงถูกปลดจากตำแหน่งที่สูงส่ง ไปสู่ความเป็นสามัญชน เชื่อได้เลยว่าสภาพเหตุการณ์ ขนต้องเป็นความจริงที่ไม่อาจฝันทน การกลักรู้จนเกินกว่าจะยอมรับได้ต้องเกิดขึ้นแน่ และการเผชิญหน้ากับความจริงเพื่อให้ผ่านเหตุการณ์นั้นคงเป็นเรื่องยากและจำทน แม้ในภายหลังจะได้รับการคืนฐานันดรเดิม แต่ความเชื่อที่ถูกฝังอยู่ในสังคมคงยากที่จะยอมรับต่อความจริงที่เกิดขึ้นผลคือความคับแค้นและผูกใจเจ็บเกิดขึ้นตลอดเวลาและกลายมาเป็นสงครามฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ของ “วิฑูทกะ” อันเป็นบทจบของความจริงที่ยากต่อการจะยอมรับในครั้งกระนั้น (พระระพิน พุทธิสาร,2544)

พระนางมาทิลดา (Caroline Mathilde; 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2294 — 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2318) เจ้าหญิงจากอังกฤษ ที่มาเป็นสะใภ้ในราชวงศ์เดนมาร์ก หม่อมยี่ เจ้าฟ้าผู้สูงศักดิ์แต่หลักรักอดีตมหาโต คงตรอมใจ เสียใจ ผิดหวัง หดหู่ เมื่อความจริงปรากฏ (บากหน้า) มหาโต ตาย คู่กรณีของเพศที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขแห่งจารีต หรือกรณีพระนางมาทิลดา (Caroline Mathilde) กับ ตรุสซี (Johann Friedrich Struensee) ซึ่งเราคงไม่รู้อารมณ์และความคิดของพวกเขาอย่างไร แต่หากเอารอบคิด หรือวิถีธรรมชาติแห่งความเป็นมนุษย์ คงมีความอาย ความเสียใจ ผิดหวัง พวกเขาคงมีความเจ็บปวด หรือไม่ก็เสียหน้า เพราะมีหลักฐานว่า พระนางมาทิลดา ได้สารภาพว่าเป็นความจริง หลังจากที่ถูกหลอกจากฝ่ายสอบสวนว่า คู่ขาได้สารภาพเสียแล้ว ของพระนางสารภาพความจริงเสียแล้ว ดังนั้นความเสียใจ น้อยใจ แปลว่าไหนว่าจะรักกันจนวันตาย ทำไมสารภาพได้ จึงยอมรับความจริง เท่ากับว่าความรักที่สยดสยองได้กลายเป็นหอกที่แทงในกันและกัน พร้อมกับความตายของฝ่าย “คู่กรณี” และการถูกกักบริเวณ หรือ “จำสนม” จนตายในประสาที่ห่างไกลและไม่มีผู้รับใช้ ดังปรากฏตามภาพประกอบ 1

ภาพที่ 1 บุคคลในประวัติศาสตร์ร่วมของ เจ้าหญิงแคโรไลน์ มาทิลดาแห่งบริเตนใหญ่ (Caroline Mathilde; 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2294 — 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2318) ในฐานะราชินีของ Christian VII of Denmark (m. 1766; div. 1772) และเร็นรักราชินีอย่าง Johann Friedrich Struensee (Wikipedia, 2022)

ความจริงเหล่านี้อาจเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจว่าในอีกช่วงเวลาหนึ่งให้คนได้รู้ ทราบ และเข้าใจว่าเหตุการณ์เหล่านี้ เกิดขึ้นได้อย่างไรและส่งผลอย่างไร มันอาจเป็นความเจ็บปวด ตระหนก เสียใจ เศร้าใจ ผิดหวัง แปลว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นอาจผสมซ้อนกับความคาดหวัง มุ่งหวัง

มีผู้พูดประโยคว่า “พูดถึง เขียนถึงนง่าย แต่เราคงไม่ทราบความรู้สึกเขาในช่วงเวลานั้น” (Thongtha, 2558) คนที่ประสบเหตุ หรือเจ้าของเรื่อง บางคนยอมตาย เพื่อให้ผ่าน แปลว่าใช้ชีวิต ผ่านเรื่องของชีวิต เราจึงเห็นบางเหตุการณ์บางคนเลือกที่จะทำลายตัวเองคือการฆ่าตัวตาย เพื่อให้ผ่านเหตุการณ์นั้น หรือบางคนเลือกที่จะใช้ความรุนแรงของตนเองด้วยการฆ่าคนอื่นหรือฆ่าผู้อื่นเพื่อให้ผ่านเหตุการณ์นั้นไปก็มี ในทางตรงกันข้ามบางคนใช้ความอดทน “บากหน้า” อยู่กับความจริงแม้จะขมขื่นปวดร้าว แต่เมื่อถึงที่สุดต้องผ่านเรื่องเหล่านั้นไปให้ได้ อาจใช้วิธีการยอมรับความจริงอย่างสงบ สบายนิง แต่ไม่ใช่สยบยอม เพื่อก้าวผ่าน ข้าม

ผ่านต่อความเจ็บปวดนั้น เมื่อไหร่ คิดได้ ปรับทำที่ จะเป็นความรู้ (สีก) และมองมันอย่างเข้าใจ หรือปรับตัวเอง บนโหมดใหม่ จนก้าวผ่าน อาจได้ยินประโยคบอกเล่าของบางคนว่า “เธอผ่านเรื่องนั้นมาได้อย่างไร ถ้าเป็นฉัน คงตายไปแล้ว” แปลว่า การใช้ความจริงเพื่อก้าวพ้นความจริง คือการยอมรับความจริง หรือในบางกรณี หรือบางรายอาจใช้วิธีการข้ามพ้นความจริงเหล่านั้น ด้วยการไม่สนใจ หรือไม่ใส่ใจ ใช้ความเท็จปกปิดความจริง ใช้ความไม่จริง เพื่อยืนยันความจริงนั้นให้เป็นความจริงที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารความจริงหรือก้าวความเป็นจริงอย่างแท้จริง

บางคนเลือกที่จะทำลายตัวเอง เพราะไม่ต้องการ “บากหน้า” อยู่ในสังคมแบบนี้ บางคนต้องบากหน้า ในสภาพจอมจ๋านหรือผีนท่น เพื่อให้ตัวเองก้าวเดินไป หรือมีช่องทางในการดำเนินชีวิตในอีกแบบหนึ่ง ผู้เขียน ไปพบสตรีนางหนึ่งซึ่งต้องโทษคดียาเสพติดและติดคุกเป็นเวลาหลายปี ตอนแรกเมื่อเธอเห็นผู้เขียนเหมือนจะ หลบ ประหนึ่งไม่อยากพบหน้า แต่ด้วยสถานการณ์ที่ไม่อาจเลี่ยงการสนทนาจึงเกิดขึ้น จึงทำให้เธอมั่นใจกับการ ที่จะพูดคุยและสนทนา และในภายหลังก็ทำให้ภาพความเชื่อมโยงระหว่างมิตรภาพในก่อนหน้านั้นเหมือนคืน กลับ แต่ภาพของการ “บากหน้า” ของเธออาจยังอยู่เหมือนประหนึ่ง “ปม” ในใจ แต่ในเวลาเดียวถูกทำให้เล็กลงด้วยเงื่อนไขของเวลา หรือถูกทำให้โตขึ้นด้วยความคิดและสภาพแวดล้อมก็ได้

ความตายของชาмуไร ใช้ความตายเป็นเครื่องมือในการสร้าง “มมังการ” ในตัวเองผ่านคำว่า “ศักดิ์ศรี-เกียรติยศ” มีอาจผีนท่นต่อความพ่ายแพ้ผ่านนัยยะของศักดิ์ศรีได้ ความตายอย่างมีเกียรติ “ฮาราคิริ” จึงมีนัยยะของการมีอาจผีนท่นด้วย ความตายของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศกุล (กรมพระราชวังบวรสถานมงคลแห่งกรุงศรีอยุธยา (ราชวงศ์บ้านพลูหลวง/พ.ศ. 2284 - พ.ศ. 2298) ที่ผู้เป็นพ่อหยาบยื่นให้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2549) เป็นการตายที่อาจไม่ได้อยากให้เกิดขึ้น แต่กฎเกณฑ์หน้าตา และเงื่อนไขอาจเป็น “คำสั่งตาย” ที่อาจใช้หลักการไม่อาจ “ผีนท่น” เป็นใบเบิกเกินกว่าที่จะมีชีวิตอยู่ในสังคมนี้ได้ การเสียหน้า จาริต และสถานะแห่ง กษัตริย์ของผู้เป็นพ่อที่ถูกบังอาจมาตีท้ายครัวพอเสียกระนั้น แปลว่าพฤติกรรมทางเพศในฐานะเป็นการ “สมสู่” ธรรมชาติของมนุษย์ถูกจัดวางให้เกิดขึ้นภายใต้ความเหลื่อมล้ำและการคงอยู่อย่างนั้นหรือไม่ ? เจ้าฟ้าที่นัยหนึ่ง คงไม่ประสงค์บากหน้า หรือในเวลาเดียวกัน พ่อคงรู้สึกเสียหน้า จึงเลือกที่จะ “ประหาร” ชีวิตราชโอรส หยาบยื่นความตายให้ผู้พ่อถูก บังอาจมาลักลอบ “เป็นชู้กับนางสนม” ของพระองค์หรือนางสนมผู้ต้องห้ามของเรา กระนั้น ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้ง “เสียหน้า” การบากหน้ายอมรับต่อความจริงที่เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งยากและไม่พึง เกิดขึ้นหรือกระทำได้ รวมไปถึงอาจเป็นการ รักษากฎทางสังคม หรือการกระทำทางสังคมก็คงเป็นไปได้

ความเชื่อต่อความตายของชาмуไรในญี่ปุ่น “เซปปุกุ” หรือการ “ทำฮาราคิริ” จึงย่อมาหมายถึง “ศักดิ์ศรี” หรือการไม่อืดผ่นท่นหรือการกล้ากลืน ต่อความพ่ายแพ้ ความสูญเสีย หรือ “ศักดิ์ศรีแห่งวินัยกรบ” การตายด้วยมือของข้าศึกศัตรูเป็นความไร้เกียรติ นอกเหนือจากการตายแบบผู้กล้าในสนามรบการสร้าง ความเชื่อต่อเรื่องดังกล่าวจึงเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของความเชื่อต่อศักดิ์ศรีในมิติของการจัดวางและความอดทนต่อ ชะตากรรมของชีวิต ดังนั้นท่าทีต่อความจริงของชีวิตในมิติเกินกว่าจะ “กล้ากลืน” ให้ยอมรับต่อความจริงของ ชีวิตแม้จะไม่เป็นจริงแต่การ “ผีนท่น” ต่อพฤติกรรมที่ถูกกำหนดขึ้นในสังคมทั้งในเรื่องของ “จริยธรรมทาง เพศ” การแข่งขันที่เกินกว่าจะยอมรับได้ในชะตากรรมของชีวิต หรือมิติของชีวิตที่เกินกว่าจะทนหรือแข่งขันให้ ยอมรับต่อชะตากรรมนั้นได้ ดังนั้นเหตุเกิด หรือประเด็นนำไปสู่การบากหน้า หรือการต้องอับอายเกิดขึ้นได้

ทั้งสิ้นทั้งในเรื่องจริยธรรมทางเพศ สังคม การเมือง และเศรษฐกิจอยู่ที่สมาชิกในสังคมนั้น ๆ จะกำหนดเป็นเงื่อนไขและเกณฑ์ทางสังคมร่วมกันในการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น ๆ

ภาพที่ 2 ปรากฏการณ์ภาวะ “บากหน้า” ที่ปรากฏในวัดสระเกศ แต่ใช้วิธีการที่ทนได้ยากแตกต่างกันดับ ปรากฏเป็นภาพข่าว ความตายของเจ้าคุณเสนาะวัดสระเกศ กับสภาพมื่ออ่านฝันตน (Thai PBS, (2561)

จากภาพ 2 สะท้อนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันสระเกศที่มีอดีตสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ, พ.ศ. 2471-2556) อดีตประธานผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ที่ส่งต่อวัดสุทธาวาสชั้นหลังจนกลายเป็นการช่วงชิงตำแหน่งของศิษย์ทั้ง 2 คือ พระพรหมสิทธิ (ธงชัย สุขโข, พ.ศ. 2499-) และพระพรหมสุธี (เสนาะ ปญญาวชิโร, พ.ศ. 2500-2559) โดยทั้งสองได้รับผลกระทบแตกต่างกันจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวัด หนึ่งท่านได้รับผลกระทบต่อชีวิตเหมือนกันหนึ่งใช้วิธีการวินิบาตรกรรมเพื่อข้ามพ้นสภาพที่ทนทุกข์ได้ยาก แต่อีกท่านหนึ่งเลือกที่จะใช้วิถีของการสู้ผ่านความสงบในการจงจำกว่า 1 ปีในเรือนจำ และกลับมาเป็นพระภิกษุและพยายามฟื้นฟูต่อความยากลำบากนี้ให้ผ่านพ้นไปได้ (ข่าวสดออนไลน์, 2564) ซึ่งยกมาอาจเป็นกรณีเทียบเคียงต่อแนวทางหรือวิธีการในการก้าวข้ามหรือผ่านพ้นต่อสภาพที่ทนได้ยากนี้ด้วยเช่นกัน

“การฆ่าตัวตาย” สภาวะยอมจำนนต่อความไม่บากหน้า

การฆ่าตัวตายกลายเป็นสาเหตุของการเสียชีวิต 1 ใน 10 ของการเสียชีวิตทั่วโลก ผู้เขียนให้นิยามคำว่าไม่อาจฟื้นฟูต่อภาวะความบากหน้า คือการยอมถอยหรือสยบยอม ต่อความจริงที่ปรากฏ บางคนเลือกจะหนี บางคนเลือกที่จะยอมและไม่อาจฟื้นฟูต่อความจำยอมเหล่านั้นไปได้ การฆ่าตัวตายเป็นปัญหาสาธารณสุขที่เป็นสาเหตุของการสูญเสียชีวิตก่อนวัยอันควร ของประชากรโลก ร้อยละ 79 พบได้ในประเทศที่มีรายได้ระดับต่ำและปานกลาง เนื้อหา : ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับสูงที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงกว่าเกณฑ์ที่องค์การอนามัยโลก และกระทรวงสาธารณสุขของประเทศไทยได้กำหนดไว้ซึ่งสาเหตุของการฆ่าตัวตายเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้อง, ได้แก่ ปัจจัยทางชีวภาพ ปัจจัยทางสังคม-วัฒนธรรม และปัจจัยทางจิตใจ ประเทศต่างๆ ในแถบตะวันตก และตะวันออก รวมถึงประเทศไทย ใช้วิธีการฆ่าตัวตาย ด้วยการแขวนคอมาก

ที่สุดการฆ่าตัวตายสำเร็จ หรือการพยายามฆ่าตัวตาย แต่รอดชีวิตยอมก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อบุคคลในครอบครัว เศรษฐกิจ และสังคมประเทศไทยใช้แนวทางด้านสาธารณสุข

ในสถานการณ์โรคระบาด Covid 19 จะได้ยินข่าวการฆ่าตัวตาย ภาวะที่ไม่อาจฟื้นคืน เป็นปัจจัยหนึ่งในการฆ่าตัวตายเพื่อร่างกายจากปัญหาที่เข้ามากระทบเพื่อหลีกเลี่ยงความยากลำบากที่เกิดขึ้น เร้นจากความเจ็บป่วย หรือจะด้วยเหตุอื่นใดก็ตาม แต่ภาวะไม่อาจฟื้นคืน เป็นปัจจัยหนึ่งต่อการฆ่าตัวตาย ซึ่งผู้เขียนนิยามว่า ภาวะของการไม่อาจฟื้นคืน คือภาวะที่ไม่อาจบอกหน้าสู่ต่อในสังคมได้ จากงานวิจัยที่พบจำนวนมาก เช่น การฆ่าตัวตายของชาวนาในสังคมไทย: กรณีวิเคราะห์จากข่าวหนังสือพิมพ์ (กาญจนา บุญยัง, 2559) ในงานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการฆ่าตัวตาย อำเภอรอน จังหวัดพะเยา” (ศศิธร กันทะ, กิตติวัฒน์ กันทะ, ช่อผกา แสนคำมา, 2562) เรื่อง การฆ่าตัวตายของนักศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวของครอบครัวมหาวิทยาลัยและรัฐ: การศึกษาโดยใช้ข่าวในหนังสือพิมพ์เป็นฐาน (วรสิทธิ์ เจริญศิลป์ และคณะ, 2562) เรื่อง ประสิทธิภาพของโปรแกรมป้องกันการฆ่าตัวตายในผู้สูงอายุ ที่มีภาวะซึมเศร้าในชุมชน (ธีรพงษ์ ธงหิมะ, 2562) เรื่อง คุณสมบัติทางจิตมิติของแบบประเมินความคิดฆ่าตัวตายฉบับภาษาไทย (ปริยศ กิตติธรรค์ศักดิ์, เกสร มัยจิน, 2015) เรื่อง อัตราการฆ่าตัวตายและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมฆ่าตัวตายโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดสุพรรณบุรี (วรารักษ์ ประทีปธีรานันต์, 2014) เรื่อง ความเสี่ยงในการฆ่าตัวตายของผู้ป่วยในหอผู้ป่วยอายุรกรรมโรงพยาบาลนครพิงค์ (รจนพรพรณ นันททิพรภ, 2559) เรื่อง การฆ่าตัวตายของวัยรุ่นในประเทศไทย : อุบัติการณ์ สาเหตุ และการป้องกัน (สมบุรณ์ หทัยอยู่สุข, สุพร อภินันทเวช, 2020) จากงานวิจัยสะท้อนภาวะหลายประการต่อการตัดสินใจฆ่าตัวตาย นัยหนึ่งผู้เขียนตีความว่าภาวะไม่อาจฟื้นคืนเหล่านั้นเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งนำไปสู่การฆ่าตัวตาย หรือหลีกเลี่ยงภาวะฟื้นคืนเหล่านั้น พระพุทธศาสนาใช้คำว่า ทุกข์เป็นสภาพที่ทนได้ยาก และในความทนได้ยากนั้นเป็นปัจจัยนำไปสู่การเลือกทางเลือกที่สังคมโลกถือว่าเป็นปัญญาของมนุษย์คือการฆ่าตัวตาย หรือไม่อาจฟื้นคืนบอกหน้าอยู่ในสังคมต่อไปได้ จะด้วยสาเหตุหรือว่าภาวะจำเป็นใด ๆ ก็ตาม ดังตาราง 1-3 เป็นสถิติของประชาคมโลก จะเห็นแนวโน้มของการฆ่าตัวตายมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชาติเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมในองค์กรรวม ซึ่งนำมาเทียบเคียงเปรียบเทียบได้

ตาราง 1 สถิติการฆ่าตัวตาย ใน ค.ศ.2016 (ที่มีการฆ่าตัวตายเฉลี่ย 1 แสนคนต่อปี)

สถิติการฆ่าตัวตาย ใน ค.ศ.2016 (ที่มีการฆ่าตัวตายเฉลี่ย 1 แสนคนต่อปี) Suicide rates by WHO region in 2016 (per 100 000 people per year)					
WHO region	Crude rate	Age-standardized rate	Crude male rate	Crude female rate	Male-female ratio
Europe	15.4	12.85	24.7	6.6	3.74
Southeast Asia	13.2	13.40	14.8	11.6	1.28
Global	10.6	10.53	13.5	7.7	1.75
Western Pacific	10.2	8.45	10.9	9.4	1.16

สถิติการฆ่าตัวตาย ใน ค.ศ.2016 (ที่มีการฆ่าตัวตายเฉลี่ย 1 แสนคนต่อปี) Suicide rates by WHO region in 2016 (per 100 000 people per year)					
WHO region	Crude rate	Age-standardized rate	Crude male rate	Crude female rate	Male-female ratio
Americas	9.8	9.25	15.1	4.6	3.28
Africa	7.4	11.96	9.9	4.8	2.06
Eastern Mediterranean	3.9	4.30	5.1	2.7	1.89

ที่มา World Health Organization. (2019). Suicide in the world: Global Health Estimates.

ตาราง 2 สถิติการฆ่าตัวตายต่อจำแนกตามกลุ่มรายได้แต่ละประเทศ (ค.ศ.2012/2555)

Income group (% of global pop)	Suicides, 2012 (in thousands)	Global %	Rate (2012)	Male: Female (2012)
High-income countries (18.3%)	197	24.5%	12.7	3.5 : 1
Upper-middle-income countries (34.3%)	192	23.8%	7.5	1.3 : 1
Lower-middle-income countries (35.4%)	333	41.4%	14.1	1.7 : 1
Low-income countries (12.0%)	82	10.2%	13.4	1.7 : 1
Global (100.0%)	804	100.0%	11.4	1.9 : 1

ที่มา World Health Organization. (2019). Suicide in the world: Global Health Estimates.

ตาราง 3 สถิติการฆ่าตัวตายรายประเทศที่เป็นอันดับสูงสุด

สถิติการฆ่าตัวตายรวมราว 100,000 /

ปี https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_suicide_rate - cite_note-25

ประเทศ	Male/ช	Female/ญ	Overall/รวม	Sources & Year
 Greenland * (Danish Realm)	84.99	28.44	58.28	2016
 Lithuania * ลิทัวเนีย	65.1	12.4	24.4	2018
 South Korea * เกาหลีใต้	35.5	15.9	25.7	2020
 Guyana * กูยาน่า	41.25	10.20	25.52	2017
 Kazakhstan * คาซัคสถาน	40.68	8.01	23.81	2017
 Slovenia สโลวีเนีย			18.09	2016
 Sri Lanka * ศรีลังกา			14.6	2018
 Hungary ฮังการี			17.98	2016

สถิติการฆ่าตัวตายรวมราว 100,000 /

ปี https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_suicide_rate - cite_note-25

ประเทศ	Male/ช	Female/ญ	Overall/รวม	Sources & Year
 Belarus * เบลารุส			20.5	2017
 Taiwan (Estimate) ไต้หวัน			20.1	2018

ที่มา World Health Organization. (2019). Suicide in the world: Global Health Estimates.

จากตาราง 1-3 สะท้อนให้เห็นว่าสังคมต้องการความช่วยเหลือต่อสภาพการณ์ที่ทนได้ยาก อันหมายถึง ความรุนแรงจากการฆ่าตัวตาย การบากหน้าในนิยามความทุกข์ที่ทนได้ยากเป็นปรากฏการณ์ของโลกร่วมสมัย และความเสียหายสูญเสียจากสภาพการณ์เหล่านี้ได้กลายเป็นผลกระทบต่อระบบสาธารณสุข สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจในองค์รวมของประชาคมโลก ประเด็นนี้กลายเป็นว่าจุดสำคัญของการแก้ปัญหาด้วยการใช้ความรุนแรงต่อชีวิตตนเองและชีวิตคนอื่น จึงส่งผลเป็นความตาย ดังปรากฏสถิติทั่วโลกที่ผู้คนที่ใช้การฆ่าตัวตายเป็นการแก้ปัญหาระยะสั้นหรือยุติปัญหาที่เกิดขึ้น ที่ไม่อาจฟื้นคืนต่อความยากลำบากหรือความทุกข์ที่เกิดขึ้นนั้น นัยหนึ่งของความตายเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นว่าอาจถูกใช้เป็นวิธีแก้ปัญหาหนึ่งนั้นได้ แต่ในการแก้ปัญหาเหล่านั้นอาจบรรเทาในเบื้องต้น แต่ความรุนแรงไม่ได้ระงับหรือหยุดไปแต่อย่างใด รวมทั้งส่งผลกระทบเป็นปรากฏการณ์ของประชาคมโลกดังปรากฏกระทันหันปัจจุบัน

หลักความจริงกับท่าทีต่อสังคมบากหน้า

พระพุทธศาสนาเสนอวิธีแก้ปัญหา หรือการจัดวางท่าทีต่อพฤติกรรมที่เข้ามากระทบ ตามกรณีตัวอย่างต่อความจริงเหล่านั้นให้เกิดเป็นความจริงในเชิงปฏิบัติหรือความจริงในเชิงโครงสร้าง มีคำพูดหรือคำกล่าวในเชิง “ปลง” หรือในความหมายคือการปรับท่าทีต่อความจริงหรือความเจ็บปวดเหล่านั้นไว้ “วาง-วาง-เว้น เย็นได้ใจก็เป็นสุข” ในความหมายคือ วาง คือการไม่หาสิ่งใด หรือพฤติกรรมใด ให้มาเป็นภาระทางความรู้สึก ในรูปแบบของการใส่สม หรือถือเอาโดยประการทั้งปวง วางใจเป็นกลาง ๆ ไม่เจ็บปวด เว้น ที่เป็นพฤติกรรมของการละจนกระทั่งกลายเป็นการเว้น หรือเว้นขาดจนไม่เป็นผลกระทบต่อนิเวศหรือการดำเนินชีวิตในภายหลัง

ในประเด็นท่าทีต่อการบากหน้า เมื่อถอดความออกมาเป็น “ปะ-วะ-ชะ” ตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนา เป็นประโยคเงื่อนไขเชิงแฝงว่า เว้น ที่มาจากฐานคำว่า ปวช (อ่านว่า ปะ-วะ-ชะ) หรือ “บวช” ไม่ใช่การออกบวช แต่ในความหมายคือการ “วาง-วาง-เว้น” เย็นได้ใจเป็นสุข ในความหมายของการบวชเพื่อการดำเนินชีวิตหรือการใช้ชีวิตเพื่อรักษาชีวิตให้เป็นปกติภายใต้สถานการณ์อย่างใหม่ หรือการดำรงชีวิตอย่างใหม่ภายใต้กฎเกณฑ์และการดำเนินชีวิต

1.การใช้กรณีศึกษาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตเป็นความจริงที่ต้องปรับท่าที กล่าวคือ พระพุทธเจ้าใช้อดีตมาเป็นกรณีศึกษา ดังประโยคที่ว่า “อดีต กาเล” เรื่องเคยเกิดขึ้นมาแล้ว หรือการยกเหตุการณ์การที่มีลักษณะร่วมทางประวัติศาสตร์มาเป็นกรณีศึกษา เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และใช้ความรู้เหล่านั้นมาปรับท่าทีเทียบเคียงให้เกิดความเข้าใจ นำมาใช้เป็นกรณีศึกษา ว่ามีเหตุการณ์อะไร มีอะไรเป็นสภาพปัญหา นำไปสู่การ

แก้ปัญหาอย่างไร เพื่อปรับความเห็น ความเข้าใจที่ถูกต้อง ว่าแค่นั้นอย่างไร ? กล่าวคือให้ใช้ข้อมูลของอดีตมาเป็นฐานในการปรับวิธีคิดและทัศนคติ ปรับจิต ปรับใจ ปรับท่าทีเพื่อการก้าวข้ามและผ่านต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น

2. การใช้กรณีศึกษาเหล่านั้นมาเป็นกรณีเทียบเคียงเพื่อหาวิธีการออกจากปัญหา หมายถึง ใช้กรณีศึกษานั้น ๆ มาเป็นแบบแผน ปรับแก้ เพื่อก้าวข้ามพ้นต่อปัญหา เขาลำบากกว่าเรา เหตุการณ์แบบนี้เคยเกิดขึ้นเขาใช้วิธีการแก้ปัญหาอย่างไร รับมือต่อสภาพปัญหาอย่างไร ? ดังปรากฏในงานศึกษาชาติในหลาย ๆ เรื่อง เช่น การใช้ขันติธรรมมาเป็นฐานในการแก้ปัญหาตั้งข้อความที่ว่า “...ขันติธรรมที่ปรากฏในจันทกุมารชาดก เป็นเรื่องราวในอดีตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงบำเพ็ญขันติบารมีอย่างเอาชีวิตเป็นเดิมพัน ขันติบารมี หมายถึง ความอดทนที่จะชำระกิเลสในตัว เป็นคุณธรรมที่รักษาใจให้เป็นปกติ ไม่หวั่นไหวต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนไม่หวั่นไหวต่อคำสรรเสริญและนิินทา เหมือนดั่งแผ่นดิน ที่ผู้คนทิ้งสิ่งของทั้งสะอาดและสกปรกลงมา แต่แผ่นดินก็ไม่เคยขัดเคือง ในพระชาตินี้ พระโพธิสัตว์ทรงบังเกิดเป็น “พระจันทกุมาร” ทรงบำเพ็ญขันติบารมีด้วยความอดทนอย่างไม่หวั่นไหวจนได้ช่วยผู้อื่นให้พ้นภัย การสร้างขันติบารมีของพระองค์จึงเข้าทำนองว่า “ยอมตาย ไม่ยอมแพ้” คือ ไม่ยอมแพ้ต่อความชั่วร้ายตัวเอง...” (จาสิบเอกสมศักดิ์ แย้มจันทิก และคณะ, 2562) หรือใน พุทธชาดกวิทยา : การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในวิถีชาดก (บุญพิศ นัยน์พานิช, 2015) การศึกษาวิเคราะห์ชาดกในเชิงสหวิทยาการ (สมิทธิพล เนตรนิมิต, 2560) เป็นต้น

3. การใช้ความจริงของชีวิตในการก้าวข้ามก้าวผ่านชีวิตที่ยากลำบาก (บากหน้า) โดยไม่จมอยู่กับอดีตที่ผ่านมา จนกลายเป็นซึมเศร้า หรือกระทั่งนำไปสู่การก่อความรุนแรงต่อตนเอง ผู้อื่น หรือการอัตวินิบาตกรรม กรณีนางปาวณาจารย์ กับท่าทีชีวิตที่ปรับและแสวงหาทางออกของตัวเองได้ผ่านการปรับวิธีคิดจนกระทั่งก้าวข้ามและผ่านไปยังข้างหน้าได้ (แสง แสงบุตร, 2559)

4. การใช้ระบบคิดว่าด้วยธรรมดาของโลก หรือ โลกธรรม 8 แปลว่ามนุษย์ในโลกนี้ไม่มีเลยที่ไม่เคยสมหวังตลอดเวลา หรือผิดหวังตลอดชีวิต มนุษย์มีธรรมชาติ สุข-ทุกข์ระคนกันไป มีได้ประโยชน์ เสียประโยชน์ กันตามโอกาสมากน้อย ตามสถานการณ์ไม่มีสูตรแห่งความได้หรือความเสียที่ชัดเจน แปลว่าความจริงเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่ไม่อาจขัดขืนหรือทำให้เปลี่ยนแปลงไปได้

ทั้งหมดเป็นแนวทางในพระพุทธศาสนาที่ใช้เป็นวิธีการ แนวปฏิบัติในการข้ามพ้นก้าวผ่านต่อประเด็นของผลกระทบต่อชีวิต กลับจิต ปรับใจ หรืออาจไปถึงบากหน้าทนต่อความทุกข์ หรือก้าวผ่านความทุกข์ให้ผ่านพ้นไปได้

บทสรุป

สภาพที่เป็นทุกข้ออย่างหนึ่ง เหมือนตกอยู่ในสถานะที่ต้องฝืนทน แต่ในความเป็นจริงอาจเป็นสภาพที่ต้องฝืนทน ฝ่าฝืนและกล้ำกลืนเพื่อก้าวล่วงไปจนกระทั่งทนต่อความเจ็บปวด ที่ได้รับ ความพ่ายแพ้ ความสูญเสีย ความผิดหวัง เป็นลักษณะร่วมของความจริงของชีวิต ความจริงของชีวิต คือการใช้ชีวิตในฐานะเป็นกลไก หรือเครื่องมือในการก้าวข้ามและข้ามผ่านเพื่อการใช้ชีวิตอย่างเหมาะสมและก่อให้เกิดการขับเคลื่อนในการดำเนินชีวิต ดังที่มีคำสวดย ๆ เคยได้ยินแล้วเอามาบอกต่อว่า “จุดเทียนสักเล่ม ดีกว่านั่งดำความมืด” (เสรีพงศ์พิศ, 2564) ให้ง่ายหน่อยชีวิตก็ยังมีความหวังเสมอไม่เปลี่ยนแปลง ชีวิตนั้นสั้นแต่ความจริงนั้นยาว ดังนั้น

ผันทนอยู่กับความยากลำบากที่เหมือนลำบาก แต่อีกนัยหนึ่งเป็นการสะท้อนความจริงของชีวิตในแบบที่น่าสนใจเกินกว่าที่จะเป็นไปได้ ตรงนี้โลกคงน่าอยู่และหัวใจก็คงน่ากราบไปอีกแบบกระมัง

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา บุญยัง. (2559). การฆ่าตัวตายของชาวนาในสังคมไทย: กรณีวิเคราะห์จากข่าวหนังสือพิมพ์. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*. 9 (1),1-17.
- ข่าวสังคม TNEWS. (2565). เสียงเชียร์อื้ออึง แฟนคลับ กาโตะ ตื่นเต้น ได้เห็นตัวจริง แห่งถ่ายรูปลั่น. สืบค้น 5 พฤษภาคม 2565. จาก <https://www.tnews.co.th/social/565554>
- ข่าวสดออนไลน์. (2564). อดีตพระพรหมสิทธิ พร้อมพระ 4 รูป คืบสู่สมณเพศวัดสระเกศ หลังหลุดคดีทุจริต. สืบค้น 15 เมษายน 2565. จาก https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news_6328449
- จำสับเอกสารศักดิ์ ยัมจันทิก. (2562). ศึกษาวิเคราะห์ขั้นตอนที่ปรากฏในจันทาคก. *วารสารนิสิต*. 21 (1),28-34.
- ธีรพงษ์ ธงหิมะ. (2562). ประสิทธิภาพของโปรแกรมป้องกันการฆ่าตัวตายในผู้สูงอายุ ที่มีภาวะซึมเศร้าในชุมชน. *วารสารการพยาบาล การสาธารณสุข และการศึกษา*. 20 (2),105-118.
- ทรงพล นาคเอี่ยม. (2550). การเปลี่ยนแปลงของความหลากหลายในเชิงศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวไทย : กรณีศึกษามวยไทยสายพระยาพิชัยดาบหัก. ปริญญาโท กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2558). ชีวิตไร้คนช่วย ตกอับ-หมดตัว 'เสียอึด' กินยา 100 เม็ดลาโลก. สืบค้น 15 เมษายน 2565. จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/536042>
- บุญพิศ นัยน์พานิช. (2015). พุทธศาสตร์ศึกษา : การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในวิถีชีวิต. *วารสาร บัณฑิตศาสตร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*. 13 (2),36-47.
- ปริยศ กิตติธรรมาศักดิ์, เกสร มัยจิน. (2015). คุณสมบัติทางจิตมิติของแบบประเมินความคิดฆ่าตัวตายฉบับภาษาไทย. *วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต*. 29 (1),93-102.
- มัลลิกา ภูมธน, พระระพิน พุทธิสารโร. (2559). พม่า : พระอิตต์ที่วัดมุนะ การสื่อสารทางการเมืองและตัวตน. *วารสารพุทธาเซียนศึกษา*. 1 (1),57-72.
- โมนัย พจน์. (2559). มรณกรรมของพระพรหมสุธี : ชาวพุทธควรมองและมีทำอย่างไร ?. สืบค้น 15 เมษายน 2565. จาก <http://www.oknation.net/blog/Bansuan/2016/02/06/entry-1>
- รจนพรรณ นันทิทรภ. (2559). ความเสี่ยงในการฆ่าตัวตายของผู้ป่วยในหอผู้ป่วยอายุรกรรมโรงพยาบาลนครพิงค์. *วารสารสวนปรุง*. 32 (1), สืบค้น 15 เมษายน 2565. จาก <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/APPJ/article/view/59920>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2549). *สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย เล่ม ๑ อักษร ก*. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- วรสิทธิ์ เจริญศิลป์ และคณะ. (2562). การฆ่าตัวตายของนักศึกษา กับ การปรับตัวของครอบครัว

- มหาวิทยาลัยและรัฐ: การศึกษาโดยใช้ข่าวในหนังสือพิมพ์เป็นฐาน. *วารสารศรีนครินทร์ทวิโรฒ
วิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 11 (21),135-147.
- วรารณณ์ ประทีปธีรานันต์. (2014). อัตราการฆ่าตัวตายและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมฆ่าตัวตาย
โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยมหาราช จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต*. 28
(3),90-103.
- ศศิธร กันทะกิตติวัฒน์ กันทะ, ช่อผกา แสนคำมา. (2562). “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการฆ่าตัว
ตาย อำเภอจุน จังหวัดพะเยา”. *วารสารวิชาการป้องกันควบคุมโรค สคร.2 พิษณุโลก*.
6 (1),16-23.
- ศิลปวัฒนธรรม. (2564). *จีวีย์ แม่ทัพผู้สามารถในประวัติศาสตร์ ที่ล่องกวนจิ้ง ปู๊ปปู่ย่าใน “สามก๊ก”*.
สืบค้น 15 เมษายน 2564. จาก https://www.silpa-mag.com/history/article_77951
- สมบูรณ์ หทัยอยู่สุข,สุพร อภินันท์เวช. (2020). การฆ่าตัวตายของวัยรุ่นในประเทศไทย : อุบัติการณ์
สาเหตุและการป้องกัน. *เวชบันทึกศิริราช*. 13 (1),40-47.
- แสง แสงบุตร. (2559). การวิเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของปัญญาจารย์ในคัมภีร์
พระพุทธศาสนาเถรวาท. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*. 16 (1),153-162.
- สมิทธิพล เนตรนิมิตร. (2560). การศึกษาวิเคราะห์ขาดกในเชิงสหวิทยาการ.
วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. 13 (3), 1-15.
- เสรี พงศ์พิศ. (2564). *จุดเทียนสักเล่มดีกว่านั่งดำความมืด*. สืบค้น 1 พฤษภาคม 2565.
จาก <https://siamrath.co.th/n/309444>
- Japan Info. (2017). *เซ่ปุกุ (ฮาราจิริ): การจบชีวิตอย่างสมเกียรติของนักรบซามูไร*.
สืบค้น 15 เมษายน 2565, จาก <https://jpninfo.com/thai/2613>
- MGR Online. (2564). *นักข่าวหนุ่มใหญ่หอบหลักฐานแฉพระระดับ ผช.เจ้าอาวาสวัดดังเชียงใหม่สร้าง
โลกสองใบ กลางวันหม่เหลือง-กลางคืนเป็นโยม*. สืบค้น 1 พฤษภาคม 2565.
จาก <https://mgronline.com/local/detail/9640000100884>
- Thai PBS. (2561). *วิกฤต “วัดสระเกศฯ” หลังสิ้นยุค “สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว”*. สืบค้น 15 เมษายน 2565.
จาก <https://news.thaipbs.or.th/content/272434>
- Thongtha Chistensen. 24 สิงหาคม 2558 (02.58), *สัมภาษณ์*.
- Wikipedia. (2022). Caroline Matilda of Great Britain. Retired April 15,2022. from
https://en.wikipedia.org/wiki/Caroline_Matilda_of_Great_Britain
- World Health Organization. (2019). *Suicide in the world : Global Health Estimates*. Retired
April 15,2022. from <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/326948/WHO-MSD-MER-19.3-eng.pdf>